

PÄIVI PEKANHEIMO

KATOAVA ÄITI

*TYTTÄRENÄ MUISTISAIRAUDEN
VARJOSSA*

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.
Text and data mining prohibited.

Suomen tietokirjailijat ry ja Otavan Kirjasäätiö ovat tukeneet tämän kirjan kirjoittamista.

© Päivi Pekanheimo ja Atena / Kustannusosakeyhtiö Otava 2026
Jyväskylä

Etukannen kuva: Laura Noponen
Etukannen ja väliotsikkosivujen kirje: Marja Pekanheimo
Takakannen tekijäkuva: Satu Rakkolainen-Sossa
Katoamisen koordinaatit: Aapo Valtonen
Valokuvat: Päivi Pekanheimon arkisto

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

ISBN 978-951-1-53215-6

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2026

*Äiti katoaa. Haurastuu, huokoistuu, murentuu,
nyhtöäiti. Äitirakennelma sortuu.*

ANJA ERÄMAJA

*Kun kirjoitan, suru menee jokaisen kirjaimen läpi,
tiedäthän.*

KRISTIINA WALLIN

*Jotta runoilijalla olisi oikeus kirjoittaa
peittelemättömän todesti muista on hänen kirjoitettava
peittelemättömän todesti ja rehellisesti myös itsestään.*

JEVGENI JEVTUŠENKO, äidin alleviivaus runokirjan
esipuheessa

Katoamisen koordinaatit

2012	2017	2018
Alzheimer-diagnoosi	Ensimmäiset selvät merkit muutoksesta	Oireet pahenevat, karkailua
<i>ahdistus, levottomuus</i>	<i>ahdistus, pelko</i>	<i>pelko, järkytys, suru, avuttomuus</i>
3.10.2020	11.2020	1.2021
Kävely rautatiellä	Arviointiyksikkö	Hoivakoti
<i>murhe, hätä</i>	<i>murhe, haikeus, kaipaus</i>	<i>haikeus, kaipaus, kiitollisuus, ilo, huoli, voimattomuus, epätoivo, toivo, rakkaus</i>

SISÄLLYS

Lukijalle 9

TURVALLISUUS JA ONNI 15

Aika ennen sairautta – muistoja äidistä
lapsuudessani ja nuoruudessani.

AHDISTUS JA LEVOTTOMUUS 59

Diagnoosi ja ensimmäiset vuodet.
Vertaistukea ja outo kieli.

PELKO JA JÄRKYTYKSEN 85

Äiti pelkää ja karkaa. Oireet lisääntyvät.

SURU JA AVUTTOMUUS 107

Vanhempien tilanne pahenee.
Koronaeristys vie omaishoitajan ahdinkoon.

HÄTÄ JA MURHE 139

Äiti päätyy rautatielle. Saan aikaan muutoksen.
Omaishoitajan ja läheisen uusi normaali.

HAIKEUS JA KAIPAUS 159

Äidin ensimmäiset vuodet hoivakodissa. Edunvalvontaa.

KIITOLLISUUS JA ILO 187

Katoava äiti alkaa taas löytyä.

HUOLI JA VOIMATTOMUUS 207

Äidin vointi huononee. Isän muodonmuutos.

Katoava minä. Eutanasiasta.

TOIVO JA EPÄTOIVO 229

Miksi äiti ei pääse jo pois? Miten minulle käy?

RAKKAUS 259

Rakas äiti

Teksteissä esiintyvät lähteet 265

Muut lähteet 269

Kiitos 270

LUKIJALLE

Tämä on omakohtainen kirja minusta ja äidistäni, joka sairastuu Alzheimerin tautiin. Tämä ei kuitenkaan ole perinteinen tietoteos muistisairauden etenemisestä, oireista tai edunvalvonnan kiemuroista. Tietolaatikoita ei ole; on vain lyhyitä tuokiokuvia, jotka muodostavat tarinan äidin elämästä ennen ja nyt. En ole hoiva-alan ammattilainen, vaan kerron teoksessa omista kokemuksistani ja ajatuksistani. Silti mukana on paljon sellaista tietoa, josta voit löytää samaistumis pintaa, apua ja lohtuakin.

Kun äiti sai diagnosoitua vuonna 2012, en uskonut sitä heti, koska hän oli sen jälkeen vielä vuosia samanlainen kuin ennen. Kun oireet pahenivat, kuljin omaishoitajaisän vierellä ja yritin auttaa vanhempiani. En kuitenkaan pystynyt lukemaan muistisairautta käsittelevää kirjallisuutta. En halunnut tietää muiden kertomana, mitä on tapahtumassa tai mitä on edessä.

Ensimmäinen kirjoitukseni äidistä syntyi lokakuussa vuonna 2020. Minulle tuli pakottava tarve luoda kirjan aloitettavasta tapahtumasta lyhyt teksti puhelimeni muistioon. Tekstejä alkoi kertyä puhelimeeni pian lisää. Samalla huomasin, että vaikka välttelin tietokirjoja muistisairaudesta, aihe tuli minua vastaan esimerkiksi lukemieni romaanien ja runojen muodossa. Ihan kuin äidin sairaus olisi suodattanut kaiken

kokemani läpi. Äiti tuli vastaan vaikkapa Bo Carpelanin, Jyrki Kiiskisen, Silene Lehdon ja Edith Södergranin runoissa sekä Franz Kafkan ja Annie Ernaux'n teoksissa.

Äiti näyttäytyi minulle myös musiikkia kuunnellessani. Kun Foo Fighters -yhtyeen Dave Grohl huutaa hyvästejä äidilleen kymmenminuuttisen *The Teacher* -laulun hurjissa lopputahdeissa, tunnen väistämättä samaa hyytävää ahdistusta. Ja kun The Curen Robert Smith laulaa raadollisesti kaiken kauniin loppumisesta kappaleessaan *Endsong*, äiti valtaa mieleni ja rintaa alkaa puristaa. Rinnakkaisuudet syntyivät myös toiseen suuntaan: äidin muistisairauden vaiheet toivat välillä mieleeni välähdyksinä jonkin runositaatin, laulun tai muun tekstikatkelman. Näitä välähdyksiä tulet kohtaamaan kirjan sivuilla.

Kirjoitin äidin sairaudesta sosiaaliseen mediaan ensimmäisen kerran keväällä 2022, kun diagnoosista oli kulunut kymmenen vuotta. Lyhyt äitienpäiväjulkaisuni herätti valtaavan määrän kommentteja, ja sain jopa yksityisviestejä. Aloin miettiä, voisivatko henkilökohtaiset kokemukseni muistisairaana läheisenä koskettaa laajempaa joukkoa – myös ihmisiä, joilla ei ole omakohtaista kokemusta asiasta. Voisiko yksittäinen tarina olla yleistettävissä? Vaikka muistisairaiden ihmisten oireet ja sairauden kulku ovat hyvin yksilöllisiä, läheisen kokemuksissa ja tunteissa on paljon yhteistä. Ehkä kirjoitan myös kaikille niille, joiden läheinen on kadonnut jollain toisella tavalla, esimerkiksi pulloon tai mieleensä.

Puhelimeni muistiossa oli muutamia tekstikatkelmia äidistä, mutta vasta keväällä 2022 aloin kirjoittaa toden teolla

– aiemman julkaisuni vastaanoton kannustamana. Tein muistiinpanoja ensin käsin vihkoon; nyt vihkoja on jo neljä. Kirjasin muistiin sairauden alkuaikoja, oireiden lisääntymistä, äidin katoamisia, isän ahdinkoa ja pitkiä pysähtyneitä vuosia. Mukaan tuli myös pohdintoja eutanasiasta, omaishoidon ongelmista ja muistisairaana ihmisen muodonmuutoksesta. Aloin muistella äitiä lapsuudessani ja nuoruudessani, aikana ennen sairautta.

Samalla elin äidin kanssa arjen todellisuutta, ja tekstit alkoivat jäsentyä pääosin kronologisesti eteneväksi kokonaisuudeksi sekaisten ja vaihtuvien tunteideni mukaan. Välillä koin ahdistusta, pelkoa, surua ja vihaa. Tunsin epätoivoa, väsymystä, huolta, kauhua, tuskaa ja epäuskoa. Olin pettynyt ja kateellinen mutta myös kaipasin ja tunsin onnea, iloa, kiitollisuutta ja rakkautta. Kirja kertoo siis paljon myös minusta: se on matka katoavan äidin tyttären elämään ja monenlaisiin miellelyhtymiin, joita sairaus on pitkien vuosien varrella herättänyt.

Vaikka äiti katosi minulta pala palalta, löysin hänet uudelleen valokuva-albumeista, kirjeistä ja serkkujen kertomuksista. Myös äidin runokirjoihin tekemät alleviivaukset alkoivat puhutella minua ja avata hänen ajatuksiaan. Sinäkin näet osan niistä tekstien alussa. Katoava äiti muuttuu kirjani sivuilla pysyväksi ja näkyväksi. Se lohduttaa minua – toivottavasti sinuakin.

Ruissalossa vuoden pimeimpänä päivänä 2025

Päivi

Äiti rautatiellä

Äitini kävelee rautatiellä, keskellä raiteita. Hän on menossa Turusta Helsingin suuntaan, mutta aavistan, että määränpää on idempänä, Lappeenrannan lähellä olevassa pienessä Simolan kylässä. Kulkija ohittaa suuren Hengenvaara-kytlin, mutta hän ei enää osaa lukea sitä. On kolea lokakuun alku vuonna 2020, ja äiti näkee ehkä kaukana kiskojen päällä valoa pilvien lomasta ja muutaman syksynkeltaisen haavan. Joku huomaa hänet, ja junat pysäytetään. Äitini tuodaan asemalaiturilla odottavan isäni luo. Isä soittaa minulle, ja romahdan.

Maailmani pysähtyy.

Seuraavana päivänä käyn vanhempieni luona. Äidin oikea silmä on keltamusta, ja reidessä on kattilankannen kokoinen mustelma. Kolhut ovat arvatenkin syntyneet, kun hän on päätenyt raiteille, mutta miten se on tapahtunut? Onko hän hypännyt asemalaiturin reunalta? Kaatunut rautaisen kiskon päälle, noussut ylös ja jatkanut vain matkaa?

Tosielämän painajainen herättää minut. Näin ei voi eikä saa tapahtua, mutta tämä on totisinta totta: lopun alku, käännekohta, ei paluuta entiseen. Näen silmissäni, kuinka äiti kulkee kohti lähestyvää junaa. Kuva ahdistaa joka hetki. Tiedän kirkkaasti, että minun on pakko tehdä jotain.

Ennen muistisairauden pimeää varjoa äitini on ollut minulle lapsuuteni ja nuoruuteni sankari. ”Kyllä kaikki järjestyy”, hän sanoi aina. Mutta järjestyykö todella? Kuka kertoisi minulle, mitä tällaisessa tilanteessa kuuluu tehdä?

TURVALLISUUS JA ONNI

Aika ennen sairautta – muistoja
äidistä lapsuudessani ja
nuoruudessani.

Nuorenparin onni

Valokuva on isoisäni ottama. Siinä on tuore hääpari elokuussa 1971. Yleisurheilun EM-kisat ovat käynnissä Helsingissä, mutta ne eivät tulevia vanhempiani kiinnosta. Äitini Marja ja isäni Ilkka istuvat hyvin lähekkäin, ja hoikka morsian on pujottanut kätensä puolisonsa käsivarren alta. Heidän sormensa ovat lomittain niin, että kirkkaat sormukset näkyvät. Heidän hiuksensa näyttävät samanlaisilta: molemmilla on lyhyt, tumma ja paksu tukka. Äidillä on paasikampaus, nykyään sitä sanottaisiin *pixie cutiksi*. Kampaus korostaa hänen pitkää kaulaansa ja kapeita kasvojaan. Hän näyttää siltä, miltä tulee aina näyttämään.

Äidillä on yllään tekokuituinen, ruskeavalkoinen kashmirkuvioinen kauluspaita. Isän kauluspaidan päällä on oranssinpunainen villaneule. Äidin hame on 1970-luvun muodin mukaisesti hyvin lyhyt, ja hänen sorjat säärensä ovat tumman hameen alla kauniisti rinnakkain. Äiti on naiseksi pitkä, 172 senttimetriä. He katsovat kameraan hymyillen. Äidin hampaat näkyvät niukasti punaiseksi maalattujen huulten raosta, ja siniharmaat silmät katsovat veikeästi, sirrillään kohti kuvaa-ja – tuoreen aviopuolionsa isää. Kuvassa on onni.

Valokuva on otettu Yliopistonkadun asunnossa, vanhempieni ensimmäisessä yhteisessä kodissa, johon minä synnyin

vähän yli vuoden päästä heidän esikoisekseen. Nuoren ja onnellisen parin takana näkyy Turun tuomiokirkon tumma siluetti pilvistä ja harmaata taivasta vasten. Äiti on 25-vuotias. Hänen isänsä on kuollut saman vuoden toukokuussa, mutta surua ei kuvassa näy. Kuvasta puuttuvat myös äidin silmälasit. Ehkä hän on ottanut ne pois kuvaamisen ajaksi tai saanut ne vasta myöhemmin. En muista koskaan nähneeni vanhempiani istumassa noin lähekkäin, lähes yhtenä yksikkönä. Kuvassa on kuitenkin jo nähtävissä valon ja varjon kontrasti, kuten heidän elämässäänkin tulee olemaan.

Käsi otsallani

Vuonna 2004 olen antanut äidille lahjaksi Bo Carpelanin *Piha*-runoteoksen. Kirjan etusivulle olen kirjoittanut: ”Hyvää äitienpäivää ja kiitos jokapäiväisestä tuesta!” Äidin apua tuolloin tarvittiinkin, sillä esikoispoikani oli kaksivuotias ja tyttäreni juuri syntynyt. Hektistä ja vähän jännittävääkin pikkulapsiaikaa oli helpompi elää, kun oma äitini oli tukena.

Olen kirjoittanut kirjan etulehdelle myös kaksi sivunumeroa. Ensimmäinen niistä johtaa runoon lukevasta äidistä. Toinen merkitsemäni runo hämmästyttää minua nyt:

*Tulevaisuudesta puhuttiin harvoin.
Päivä kerrallaan riitti.
Paras oli lauantai,
isä ja äiti kuin olisivat olleet
lapsia,
ja minä kuulen heidän äänensä
kuin käden otsalla.*

En muista ajatelleeni lapsuudestani tai vanhemmistani runon kuvauksen tavoin, mutta olen selvästi unohtanut jotain. Runo kertoo minulle heidän välisestä lämmöstään, jota löydän myös äidin kirjeistä isälle.

Kesällä 1972 äiti vietti kuukauden Unkarissa, Debrecenin kesäyliopistossa kielikurssilla. Minä olin mukana matkassa, hänen vatsassaan. Kahdeksasta isälle lähetetystä, vahvalla ja kauniilla käsialalla kirjoitetusta kirjeestä piirtyy kuva tuoreesta avioparista ja vaimosta, joka kaipaa miestään. Kirjeissä äiti käyttää isästä helliä nimityksiä, joita emme koskaan kuuleet arjessa, kuten ”kulta” ja ”kullannuppu”.

Minua hän kutsuu kirjeissä Naperoksi: *Napero potkiskelee aina vain pontevammin. Kaiken kaikkiaan olen voinut oikein hyvin, vaikka onkin ollut kauhean kuuma (noin 35 astetta, sanoi Jakob eilen).*

Yhdessä kirjeessään äiti pohtii unkarilaisten ja suomalaisten vanhempien eroja: *Me Liisan kanssa aina katselemme unkarilaisia lapsia, jotka ainakin täällä ovat kauniita, puhtaita ja muutenkin hyvin hoidetun näköisiä. Täällä vanhempien suhde lapsiin on jotenkin lämpimämpi ja rakastavampi kuin Suomessa. Isät kulkevat lastensa kanssa aivan yhtä hyvin kuin äiditkin, ja tuntuu, että lapsi on pääasia.*

Äiti kuvailee matkaansa tarkasti myös vauvakirjassani: *Aivan ensimmäisen matkasi sinä teit äidin vatsassa kesällä 1972, jolloin äiti meni junalla Moskovan kautta Debreceniin Unkariin. Siellä olimme kuukauden ja sitten isä tuli hakemaan pois autolla. Ajelimme Wienin, Prahin ja Varsovan kautta Neuvostoliittoon, siellä Minskin, Smolenskin kautta Moskovaan, Novgorodin kautta Leningradiin ja sieltä Lappeenrannan kautta koti-Turkuun. Aikamoista, ajattelen. Tällaista reissua ei nykypäivänä helposti enää tehtäisikään.*

Kun äidistä tuli matkan jälkeen äitini, hän sulautti omaan käytökseensä unkarilaisissa vanhemmissa havaitsemansa lämmön ja rakastavuuden. Samaa lempeyttä kuvastaa esimerkiksi Carpelanin runossakin mainittu *ääni kuin käsi otsalla*. Äiti asetti aina kätensä otsalleni, kun minulla oli kipeä olo. Käsi pysyi paikoillaan pitkään rauhoittaen ja lohduttaen: ”Kyllä kaikki järjestyy!”

Voi miten haluaisinkaan vielä tuntea tuon kosketuksen.

Marraskuun lapsi

Synnyin kauniina marraskuisena lauantaina vuonna 1972. Isäni ei ollut mukana synnytyksessä, se ei ollut siihen aikaan tapana, mutta hän riensi sairaalaan heti saatuaan hoitajan soiton. Äiti oli 26-vuotias. Vanhempani eivät vielä tienneet, että kuukauden päästä olisin vähällä kuolla saman sairaalan toisella osastolla. Äiti epäili, että sain sairaalabakteerin, joka äityi aivokalvontulehdukseksi. Äiti kertoi, että isä pyörtyi salissa, kun minulle tehtiin selkäydinpunktio. Olin osastolla kymmenen päivää, taistelin hengestäni mutta parannuin. Oikean nilkkani sisäpuolella on edelleen näkyvissä haaleana neljän sentin arpi muistona tulehduksesta. Lapsena ihmettelin, miten oli mahdollista, että minua ruokittiin nilkan kautta. Miten nilkasta pystyttiin ujuttamaan letku mahaani?

Kymmenen kuukauden päästä sairastumisestani minulle tehtiin EEG-aivotutkimus, jossa mitattiin ihoni pinnalta aivojen sähkökäyriä. Vauvakirjassani on kuva minusta sairaalan sängyllä. Katson kuvan ottajaa – varmaankin isääni – hyvin pelokkaana ja hätäntyneenä, kyyneleet silmissäni. Suussani on valkoinen tutti, joka peittyy lähes kokonaan vaaleanpunaisen nallen alle. Puristan molemmin käsin tiukasti nallen korvia ja olen vetänyt sen ihan lähelle kasvojeni.

Se suojelee minua. Päähäni on kiinnitetty kymmeniä yksittäisiä elektrodeja, joista lähtee johtoja. Elektrodimyssyjä ei vielä tuolloin ollut käytössä. Johdot muodostavat sekaisen, mutkaisen kiharapilven pääni ympärille ja yläpuolelle.

Olen katsonut kuvaa monesti, mutta nyt huomaan ensimmäistä kertaa, että sängyn vieressä oikealla puolella näkyy äidin polvi ja sen yläpuolella ruskeavalkoinen, lyhyt ruutuhamme. Tietenkin äitini on myös kuvassa ja varjelee minua! Kurkkuani alkaa kuristaa, kun katson kuvaa nyt itsekin äitinä ja tunnen sisälläni samanlaisen suuren huolen, jota vanhempani tuolloin kokivat. Äiti on joskus sanonut minulle, että vakavan sairastumiseni takia olen aina ollut isälleni erityisen tärkeä.

Paljon myöhemmin puhuimme siskoni kanssa siitä, että jokin muuttui myös äidissä. Sisko sanoi, että äiti ymmärsi minun sairauteni aikana elämäntehtävänsä: se olimme me lapset.

Vaativa rooli

Seisoin syyskuussa 1975 Turussa Hannunniitun Petkeltiellä olevan uudehkon kerrostalon edessä ja itkin. Minua sattui hurjasti ja suusta tippui verta. Punaisen kolmipyöräni tanko oli vääntynyt mutkalle. Avasin oven ja kiipesin seitsemänteen kerrokseen. Se oli vaikeaa, koska silmät olivat täynnä kyyneliä. Rappukäytävä raikui. Äiti avasi oven ja huudahti pelästyneenä. Pikkuveljeni Antti oli hänen sylissään, mutta nyt sain äidin huomion kokonaan. Vähän myöhemmin kävimme etsimässä asfaltilta yläetuhammastani. Hermoon asti lohjennut hammas löytyikin! Se näytti pieneltä kiveltä. Panimme sen purkkiin odottamaan, että erikoishammaslääkäri-isäni kiinnittäisi sen paikoilleen työpaikallaan.

Olin tuolloin lähes kolmivuotias ja vauvakirjan mukaan välillä mustasukkainen veljelle, joka vei äidin ajan. Mökötin ja heittelin tavaroita. Toisaalta pikkuveli oli ihan kiva. Autoin äitiä hänen hoitamisessaan, mutta välillä niin pontevasti, että äidin oli pelastettava veli turvaan. Jos isoäiti tai mummi koskivat veljeen, kannoin kovasti huolta siitä, tuliko veli kunnolla hoidetuksi. Sain nimipäivälahjaksi lastenvaunut, joissa nukutin Liisa-nukkeä äidin hoitaessa veljeä. Rauha laskeutui maahan.

Kun äiti alkoi odottaa kaksosia, hän joutui olemaan pitkiä aikoja sairaalassa, koska sisarukset olivat tulla maailmaan etuajassa. Äiti kirjoitti vauvakirjassani, että tuo aika oli minulle vaikeaa. Muutuin levottomaksi ja rajuksi, ja kylään piti päästä vähän joka ilta tai sitten jonkun vieraan tulla meille. Äiti jatkoi: *Järkyttävintä oli, että joka kerta, kun olin lähdössä "lomalta" (perjantai-illasta sunnuntai-iltaan) takaisin sairaalaan, sinä aina hankit itsesi jonnekin muualle, ettet nähnyt lähtöäni. Kun sitten olin vauvojen kanssa jo kotona etkä ulkoa tullessasi heti nähnyt minua, kysyit vähän ahdistuneella äänellä: "Missä äiti on?" Pelkäsit, että olin taas häipynyt sairaalaan.*

Pian Outin ja Ollin syntymän jälkeen muutimme uuteen lähiöön Turun itäpuolelle, lähelle merta. Uittamolla minusta kehittyi nopeasti suuren perheen esikoinen: hoivaaja, järjestäjä, vastuunkantaja ja vanhempien pikku apuri. Rooli juurtui minuun niin tiukasti, että taidan edelleen kantaa sitä mukani.

Perhepotretti ja kuvan rajaus

Häistä on kulunut seitsemän vuotta, ja valokuvassa on koko kuusihenkinen perhe. Otos on muuttunut albumissa oranssisävyiseksi, mutta tuntuu kuin lämmin väritys korostaisi tunnelman valoisuutta ja onnea. Istumme rivissä keskellä metsämaisemaa kuvan alalaidassa. Rajausta on hivenen epätasapainossa, koska pääosa kuvasta on vihreää nurmea ja pensaita. Isä on vasemmalla ilman paitaa, ja hänen kädessään on nippu koivunoksia. Hän on tekemässä meille saunavihtaa tai -vastaa, jos tekstiä ”vastaretki” on uskominen.

Äidillä on leveäraitainen paita, ja hänen sylissänsä pötkötävät muutaman kuukauden ikäiset kaksossisarukseni. Äiti katsoo nauraen veljeeni ja minuun päin. Kolmivuotiaalla veljelläni on päällään uimahousut, ja minulla, kohta esikoululaisella, vihreä hihatton ja lyhyt pellavamekko. Äidin ja minun hiukset näyttävät samanlaisilta: tummilta, tarkkareunaisilta, pallomaisilta ja lyhyiltä. Otsatukkani on kuitenkin vino, koska isäni harvoin onnistui leikkaamaan sen suoraan. Olen ainoa, joka katsoo kameraan. En tiedä, kuka kuvan on ottanut ja miten paljon hän on meitä ohjeistanut, mutta siitä välittyä lapsuuden kesien aurinko, luonto, yhdessäolo ja ilo.

Kuva muistuttaa rajaukseltaan myös äidin ottamia otoksia. Klassikkokuvassa seison veljeni kanssa vierekkäin kuvan

ylälaidassa niin, että päämme ja ylävartalomme ovat kuvan ulkopuolella vyötäröstä ylöspäin ja vain jalkamme sojottavat kuvassa. Katsojan huomio kiinnittyy oikeassa alalaidassa olevaan pieneen punaiseen muoviautoon. Kuva on herättänyt meissä hilpeyttä vuosikaudet. Mitähän äiti ajattelisi, jos näkisi kuvan nyt? Muistaisiko hän, millainen kamera hänellä oli? Hymyilisikö hän vinosti, omalla tavallaan, epäonnistuneelle rajaukselleen?